

Jaarverslag 2023

Jaarplan 2024

van de Rekenkamer

Voorwoord

Voor u ligt het eerste jaarverslag van de Rekenkamer van Alphen aan den Rijn. Het eerste zult u denken? Ja, het eerste. In het afgelopen jaar is de verordening namelijk gewijzigd, waardoor de Rekenkamercommissie veranderde in de Rekenkamer. Dat is ook de reden dat de huidige leden vorig jaar opnieuw benoemd zijn. In deze publicatie geven wij – zoals u gewend bent – een overzicht van onze onderzoeksactiviteiten en uitgaven in het afgelopen jaar. Deels gaat dat om activiteiten die wij als Rekenkamercommissie deden en deels om activiteiten die wij als Rekenkamer deden. Wij hebben daar in de tekst geen onderscheid in gemaakt.

Betrokkenheid, Onafhankelijkheid en Deskundigheid

In de werkwijze en onderzoeken van de Rekenkamer staan drie waarden centraal: Betrokkenheid, Onafhankelijkheid en Deskundigheid. Betrokkenheid houdt voor ons in dat de Rekenkamer oog en oor heeft voor de Alphenense gemeenteraad en samenleving; dat de onderzoeken relevant zijn en ertoe doen.

Onafhankelijkheid betekent voor ons dat de Rekenkamer zelfstandig haar onderwerpen kiest en zich niet laat beïnvloeden van buitenaf over de onderzoeksresultaten, de conclusies en de aanbevelingen die daaruit voortvloeien.

En deskundigheid is voor ons het keurmerk, waaruit de gemeenteraad en inwoners mogen afleiden dat rapporten van de Rekenkamer gebaseerd zijn op gedegen onderzoek en feiten, en dat de aanbevelingen opgesteld worden vanuit de bestaande expertise van de leden van de Rekenkamer.

Onderzoeken

In dit verslag blikken wij terug op onderzoeken die in 2023 zijn afgerond en opgestart. Dat zijn de volgende geweest:

- Onderzoek naar opvolging van aanbevelingen uit Rekenkamercommissie onderzoeken 2018-2021 (gestart in 2022, wordt afgerond in januari 2024)
- Energieakkoord Holland-Rijnland 2017-2025 (gestart 2022, wordt afgerond in 2023)
- Update omgevingswet (gestart 2023, afgerond januari 2024)
- Onderzoek Externe Inhuur (start eind 2023, afronding 2024)
- NVRR Doe Mee onderzoek naar klachtenafhandeling (start medio 2023, afronding 2024)
- NVRR Doe Mee onderzoek Energiebesparingsplicht (start 2023, afronding 2024)

Ten slotte wil ik hier de Gemeenteraad, het College van B&W en de ambtelijke organisatie danken voor de positieve wijze waarop zij afgelopen jaar meewerkten aan onze onderzoeken. Graag kijk ik uit naar het vervolg van deze samenwerking.

Rekenkamer Alphen aan den Rijn
Boudewijn Steur, voorzitter

Inhoudsopgave

1.	Wat doet de Rekenkamer?	4
2.	Hoe kiezen we onderwerpen voor onderzoek?	5
3.	Samenstelling Rekenkamer	6
4.	Communicatie 2023	7
5.	Onderzoeken 2023	9
6.	Financiële verantwoording 2023	14
7.	Onderzoeken voor 2024	15
8.	Budget 2024	16

1. Wat doet de Rekenkamer?

De Rekenkamer is een betrokken, onafhankelijke en deskundige adviseur van de gemeenteraad. De deskundigheid komt tot uitdrukking in de evidence based-rapporten, die toegesneden zijn op de Alphense praktijk. Aan de betrokkenheid geeft de Rekenkamer invulling door nauwe contacten te houden met de gemeenteraad, het College en de ambtelijke organisatie, waarmee de Rekenkamer op de hoogte is van de politieke en bestuurlijke actualiteit binnen de gemeente. Ten slotte wordt de onafhankelijkheid van de Rekenkamer ingevuld door eigenstandig de afweging te maken welke onderzoeken zij doet en welke aanbevelingen worden uitgebracht.

In de duale verhoudingen is het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk voor de uitvoering van beleid. De Rekenkamer versterkt met haar onderzoek de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad. Als kaderstellend en controlerend orgaan is het voor de raad van belang vast te kunnen stellen of de uitvoering van het beleid heeft geleid tot de beoogde doelstellingen en of de uitvoering noopt tot bijstelling van gestelde kaders.

Zorgvuldigheid, objectiviteit - dat wil zeggen onpartijdig en niet vooringenomen - en een transparante oordeelsvorming staan voorop. De Rekenkamer wil met haar rapporten meerwaarde bieden. Rekenkameronderzoek moet bruikbaar zijn, moet gebruikt worden én moet effect hebben. De gemeenteraad is de belangrijkste afnemer van rekenkameronderzoeken.

2. Hoe kiezen we onderwerpen voor onderzoek?

De Rekenkamer is onafhankelijk. De gemeenteraad, het college en de inwoners kunnen onderzoeks-onderwerpen aandragen. Wij vinden het belangrijk om met de raad mogelijke onderzoeksonderwerpen te bespreken. Vervolgens bepalen we zelfstandig wat we onderzoeken en hoe we dat doen.

Voor de selectie van onderwerpen hanteren wij de volgende criteria:

<i>Onderwerp</i>	<i>Criterium</i>
Toegevoegde waarde	De Rekenkamer wil leer- en verbeterprocessen stimuleren en aanbevelingen doen waardoor de gemeente Alphen aan den Rijn in het belang van de inwoners effectiever en efficiënter kan werken. Het onderzoek levert daartoe toegankelijke, bruikbare en actuele informatie op waarover in deze vorm niet wordt beschikt en waarmee de raad en het college het functioneren van de gemeente kunnen verbeteren.
Maatschappelijk belang	Het betreft een onderwerp dat het actuele of toekomstige functioneren van de samenleving als geheel sterk raakt (voorbeelden: veiligheid, goede en betaalbare huisvesting) of belangen van omvangrijke of bepaalde doelgroepen (bijv. sociaal zwakkeren).
Financieel belang	Het betreft een onderwerp of een beleidsterrein waar de gemeente geld aan uitgeeft en financiële risico's kan lopen.
Mate van risico voor doeltreffendheid en/of doelmatigheid	De mate waarin rond het onderwerp twijfels bestaan over de resultaten die met het gevoerde beleid worden bereikt en/of de mate waarin rond het onderwerp twijfels bestaan of de middelen op een goede wijze worden ingezet in relatie tot de gewenste resultaten.
Variatie	De Rekenkamer streeft naar variatie in onderzochte onderwerpen (spreiding over beleidsterreinen) en onderzoekvormen.

In verband met het criterium 'toegevoegde waarde' proberen wij de onderzoeken zó in de tijd te programmeren dat deze goed aansluiten bij de discussies en/of besluitvorming in de raad. Verder streven wij naar een spreiding van de onderzoeken over het jaar zodat aan alle onderwerpen evenwichtige aandacht geschonken kan worden.

Het streven is om vóór 1 december voorafgaand aan het onderzoekjaar met de auditcommissie en het college te overleggen over hun voorgenomen onderzoeken.

3. Samenstelling Rekenkamer

In het jaar 2023 hebben geen wijzigingen plaatsgevonden in de samenstelling van de Rekenkamer. Naar aanleiding van de Wet versterking decentrale rekenkamers, is in 2023 de rekenkamercommissie omgevormd tot een Rekenkamer. Dat betekende een nieuwe verordening, waarmee de Rekenkamer werd ingesteld. Vervolgens zijn de zittende leden op 12 oktober 2023 voor zes jaar benoemd als lid of voorzitter van de Rekenkamer.

- **De heer Boudewijn Steur**
(benoemd tot voorzitter voor de periode 12 oktober 2023 tot 12 oktober 2029);
- **De heer Frank van der Knaap**
(benoemd tot lid voor de periode 12 oktober 2023 tot 12 oktober 2029);
- **Mevrouw Miriam van der Laan**
(benoemd tot lid voor de periode 12 oktober 2023 tot 12 oktober 2029);
- **Mevrouw Rosalie Bahlmann-van Bokhoven**
(benoemd tot lid voor de periode 12 oktober 2023 tot 12 oktober 2029);
- **Mevrouw Hanna de Vries**
(benoemd tot lid voor de periode 12 oktober 2023 tot 12 oktober 2029).

De Rekenkamer zal bevorderen dat de situatie waarin de zittingsperiode van alle leden tegelijkertijd afloopt, wordt vermeden.

4. Communicatie 2023

Afstemming met raad

De Rekenkamer is onafhankelijk in haar onderzoeken en de keuze van onderzoeksonderwerpen. Wij vinden het belangrijk om voor mogelijke onderzoeksonderwerpen in ieder geval te overleggen met de raad.

De Rekenkamer is na de gemeenteraadsverkiezingen bij de fracties langs gegaan om onderzoeksonderwerpen op te halen. Eind 2023 is de nieuwe verordening vastgesteld, waardoor in 2024 op een nieuwe wijze vorm zal worden gegeven aan de klankbordfunctie van de raad.

Afstemming met auditcommissie

De voorzitter heeft ten minste eens per jaar een gesprek met de auditcommissie. In 2023 heeft de voorzitter van de Rekenkamer met de auditcommissie gesproken over de voorgenomen onderzoeken en de voortgang van onderzoeken.

Afstemming met het college van B&W en de ambtelijke organisatie

Wanneer de Rekenkamer voornemens is een onderzoek te doen, heeft de voorzitter vooraf contact met de gemeentesecretaris. Dit heeft als doel om het onderzoek aan te kondigen en te vernemen wie de behandelend ambtenaar is. In een aantal gevallen hebben de begeleiders van het onderzoek vanuit de Rekenkamer een gesprek met de behandelend ambtenaar om een beeld te krijgen van de timing en focus van het onderzoek en om na te gaan of er relevante ontwikkelingen, evaluaties en/of onderzoeken zijn. Zo heeft in 2023 een aantal gesprekken plaatsgevonden over een mogelijk onderzoek naar gebiedsgericht werken (een onderzoek dat op dit moment nog niet uitgevoerd wordt, zie hiervoor het hoofdstuk jaarplan 2024). Bij de daadwerkelijke start van een onderzoek is er een startgesprek met de Rekenkamer, de onderzoekers, de behandelend ambtenaar en eventueel ook de betrokken wethouder. De voorzitter van de Rekenkamer heeft tweejaarlijks contact met de burgemeester. Daarnaast heeft de voltallige Rekenkamer jaarlijks een bijeenkomst met het college om de afgeronde, lopende en komende onderzoeken te bespreken.

Regio

De Rekenkamer neemt deel aan het overleg van rekenkamers in de regio Holland Rijnland. De samenwerking is gericht op uitwisseling van ervaring, het gemeenschappelijk (doen) verrichten van onderzoek en het uitwisselen en vergelijken van bevindingen. Tussendoor informeren de Rekenkamers in de regio elkaar over onderzoekszaken en in 2023 heeft veel informatie-uitwisseling plaatsgevonden over de wetswijziging.

Nederlandse Vereniging voor Rekenkamer en Rekenkamercommissies (NVR)

De Rekenkamer Alphen aan den Rijn is lid van de NVR. De NVR bevordert het uitwisselen van kennis tussen rekenkamer(commissies) en komt op voor hun belangen. Daarnaast initieert de NVR de zogenaamde Doe Mee onderzoeken waar de Rekenkamer Alphen aan den Rijn ook vaak aan meedoet.

Een van de leden van de Rekenkamer Alphen aan den Rijn was in 2023 actief voor de NVR als voorzitter van het Transitieteam (ondersteuning van gemeenten bij de invoering van de nieuwe wetgeving), lid van de congrescommissie en docent bij de NVR-cursus voor nieuwe leden van rekenkamers.

Twee leden van de Rekenkamer Alphen aan den Rijn hebben in 2023 de NVR-introductiecursus voor nieuwe rekenkamerleden gevolgd. Eén van de leden heeft de cursus Rekenkameronderzoek van de Erasmus Universiteit en de NVR gevolgd.

Website

De Rekenkamer heeft een eigen pagina op de website van de gemeente Alphen aan den Rijn. Hier staat beschreven waar de Rekenkamer voor staat en wat de samenstelling is. Tevens worden op die pagina de lopende onderzoeken en publicaties (onderzoeken, jaarplannen en jaarverslagen) gepresenteerd.

5. Onderzoeken 2023

Opvolgingsonderzoek aanbevelingen 2018-2021 (gestart in 2022, afgerond januari 2024)

In 2022 heeft de Rekenkamer een opvolgingsonderzoek laten uitvoeren. De verkiezingen in 2022 en daarmee de komst van een (deels) nieuwe gemeenteraad leidden tot een momentum om dit onderzoek uit te voeren. Zo worden de resultaten van de onderzoeken van de afgelopen periode (ook) onder de aandacht van de nieuwe raadsleden gebracht. Ook worden lessen getrokken voor de nieuwe raadsperiode en gemeenteraad.

In dit onderzoek zijn vijf reguliere onderzoeken en drie wegwijzers, meer informatieve en agenderende onderzoeken uit de periode 2018-2021, geanalyseerd.

Binnen de werkwijze van de Rekenkamer staan drie waarden centraal: Betrokkenheid, Onafhankelijkheid en Deskundigheid. Conform deze werkwijze heeft de Rekenkamer door een extern onderzoeksbureau laten nagaan of de conclusies en aanbevelingen van zes onderzoeken uit de periode van 2017-2021 al dan niet zijn opgevolgd en, zo niet, wat de reden is hiervoor. Daarnaast heeft de Rekenkamer laten onderzoeken wat het wel of niet opvolgen van deze conclusies en aanbevelingen zegt over de effectiviteit van de rekenkamerrapporten.

De onderzoeksvraag van dit onderzoek luidde als volgt:

In hoeverre is door college en raad uitvoering gegeven aan de aanbevelingen die door de Rekenkamer-commissie in de periode 2018 tot 2021 zijn gedaan?

De onderzoeken die in dit vervolgonderzoek zijn onderzocht, zijn:

- Drie wegwijzers: Duurzaamheid, Woningbouw, Sociale Agenda (2018)
- Transformatie Jeugdhulp (juni 2018)
- Bouwen aan een betere woningmarkt (mei 2019)
- Stand van zaken implementatie Omgevingswet (februari 2020)
- Bewonersinitiatieven in Alphen aan den Rijn (november 2020)
- Media onder druk? (november 2020):

Voor het verzamelen van de benodigde informatie en het beantwoorden van de onderzoeksvraag zijn deskresearch en interviews als onderzoeksmethoden gebruikt. Het resultaat was een brief met daarin de uitkomsten van het opvolgingsonderzoek per onderzoeksrapport samen met de conclusies en aanbevelingen beschreven. Deze brief is in mei 2023 aan de gemeenteraad gestuurd. Op 18 januari 2024 in de commissie financiën, bestuurlijk en publiek domein besproken en in de gemeenteraad van 25 januari 2024.

Energieakkoord Holland-Rijnland 2017-2025 (gestart 2022, afgerond in 2023)

Op 27 september 2017 ondertekende de gemeente Alphen aan den Rijn samen met alle regiogemeenten, de provincie Zuid-Holland, het hoogheemraadschap van Rijnland en de Omgevingsdienst West-Holland het Energieakkoord Holland Rijnland. De partijen zijn een gezamenlijk proces aangegaan om de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn te realiseren. In het Energieakkoord zijn voor 2025 tussentijdse doelen gesteld voor energiebesparing en duurzame energieopwekking.

De Rekenkamer van Alphen aan den Rijn heeft helderheid willen krijgen over de huidige doelen van het energieakkoord, hoe het nu staat met de uitvoering van het energieakkoord, en of Alphen aan den Rijn op koers ligt om haar bijdrage aan deze doelen te behalen.

Dit leidde tot een onderzoek naar het energieakkoord Holland-Rijnland 2017-2025. Het onderzoek is net voor de zomer aan de raad aangeboden en in het najaar aan de raadscommissie toegelicht.

De centrale vraag van het onderzoek luidde:

Hoe staat het nu met de uitvoering van het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025 en ligt Alphen aan den Rijn op koers om de ambities in 2025 te realiseren?

De Rekenkamer van Alphen aan den Rijn heeft geconcludeerd dat het hoofddoel, Alphen aan den Rijn is in 2050 vrij van fossiele brandstof, energieneutraal en CO₂-neutraal, niet binnen bereik is. Daaraan liggen twee oorzaken ten grondslag: het provinciaal beleid staat grootschalige wind- en zonne-energie op land niet toe en de gemeente zelf heeft in het coalitieakkoord 2022-2026 de ambitie voor energieneutraliteit feitelijk losgelaten, door te stellen dat de opwekking van hernieuwbare energie ook kan plaatsvinden met wind op zee, dus buiten de eigen regio.

Enkele tussentijdse subdoelen zijn wel gehaald, zoals die voor energiebesparing en zonne-energie. Het doel van hernieuwbare energie is per saldo niet gehaald. De opwekking van warmte is vrijwel gelijk gebleven. Dat hangt samen met het feit dat voor een aantal duurzame warmtebronnen benodigde warmtenetten nog niet zijn gerealiseerd. Bij hernieuwbare elektriciteit zien we wel een flinke stijging.

Tevens is gebleken dat de gemeenteraad niet betrokken is geweest bij de totstandkoming van het Energieakkoord. Een kaderstellende rol heeft de raad pas gekregen bij de totstandkoming van de concept-RES en het daadwerkelijk vaststellen van de RES 1.0.

De centrale aanbeveling van de Rekenkamer was, nu het doel van de regionale energieneutraliteit is losgelaten, om stevig vast te houden aan doelstelling 95% CO₂ reductie in 2050 en de subdoelstellingen voor 2025 en 2030. Daarbij past op de kortere termijn dat meer inzet nodig is om bijvoorbeeld vergunningen in 2025 te verlenen om de windenergiedoelen 2030 te halen. Voor de langere termijn is realisatie van de warmtenetten nodig.

Verder heeft de Rekenkamer de raad geadviseerd om op het dossier energietransitie eerder en vaker de kaderstellende rol te pakken. Ook wanneer het formeel een collegebevoegdheid betreft. Het rapport is op vijf oktober 2023 besproken in de commissie financiën, bestuurlijk en publiek domein en op 12 oktober in de raad.

Het rapport is (mede) aanleiding geweest tot het indienen en aannemen van een motie die oproept om de energiedoelen in 2030 te halen, een raadswerkgroep ter zake in te stellen en te onderzoeken of inwoners in de vorm van een burgerberaad hierbij betrokken kunnen worden.

Update onderzoek Omgevingswet (gestart in 2023, afgerond januari 2024)

Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking. Een wet die de afgelopen jaren veel voorbereiding heeft gevraagd. In 2019/2020 onderzocht de Rekenkamer Alphen aan den Rijn de manier waarop de gemeenteraad kan sturen op de implementatie van de Omgevingswet. Dat heeft toen geresulteerd in het rapport “Stand van zaken implementatie Omgevingswet Alphen aan den Rijn” en een routekaart als handreiking voor de gemeenteraad.

In 2023 is een actualisatie van het voorgaande onderzoek uitgevoerd. Het doel van dit vervolgonderzoek was om te komen tot een update van het eerdere onderzoek en te bezien of de raad van Alphen aan den Rijn in staat is om na de inwerkingtreding van de Omgevingswet voldoende zicht te houden op de werking van de wet. In dit onderzoek lag de focus op het einde van de implementatie in 2031 en is gekeken in hoeverre de gemeente Alphen aan den Rijn is toegerust om te werken ‘in de geest van de Omgevingswet’.

Op basis het vervolgonderzoek concludeert de Rekenkamer dat de gemeente Alphen aan den Rijn klaar is voor de invoering van de Omgevingswet. De implementatie van de wet is echter niet afgerond wanneer de wet van kracht wordt. Om de gestelde verbeterdoelen van de Omgevingswet te behalen, heeft de Rekenkamer de aandachtspunten en aanbevelingen opgesteld. Ook is praatplaat gemaakt, een illustratie die het samenwerken onder de Omgevingswet verbeeldt.

Het onderzoek heeft de volgende aandachtspunten specifiek voor Alphen aan den Rijn opgeleverd:

- **Ontwikkeling omgevingsplan**
De gemeente heeft tot 1 januari 2032 om de huidige bestemmingsplannen om te vormen en te werken aan een breed geldend omgevingsplan voor de hele gemeente. De Rekenkamer adviseert de raad zich in 2024 goed te laten informeren over de werking van het omgevingsplan en de onderliggende principes, met als doel om invulling te kunnen geven aan de kaderstellende rol van de raad bij het omgevingsplan.
- **Mogelijk niet werkend DSO**
De gemeente is aangesloten op het landelijke digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). De Rekenkamer concludeert dat er op dit moment nog geen crisisplan of een plan B klaarligt voor het geval het systeem toch niet goed blijkt te werken na 1 januari 2024. De Rekenkamer adviseert het college om een plan B op te stellen aangezien het niet ondenkbaar is dat een dergelijke situatie zich voordoet.
- **Anders werken en met nieuwe instrumenten onder de Omgevingswet**
De Rekenkamer adviseert dat het wenselijk is een evaluatieplan op te stellen gericht op de beleidscyclus. Het evaluatieplan richt zich op verschillende onderdelen: het monitoren of de inhoudelijke doelen uit de omgevingsvisie worden behaald, het monitoren van de werking van de nieuwe instrumenten en het evalueren van de het anders werken onder de Omgevingswet.

Alles omvattend concludeerde de Rekenkamer dat Alphen aan den Rijn eind 2023 op schema ligt voor de invoering van de Omgevingswet, maar dat blijvende aandacht nodig is van de raad, het bestuur en de ambtelijke organisatie. Zoals de praatplaat laat zien, zullen de jaren tot 2032 in het teken staan van leren, experimenteren en bijsturen. De aanbiedingsbrief, de geactualiseerde nota van bevindingen en de bijbehorende illustratie (praatplaat) zijn op 18 januari 2024 in de raadscommissie Financiën, bestuurlijk en publiek domein besproken en in de gemeenteraad van 25 januari 2024.

Onderzoek Externe Inhuur (start eind 2023, afronding 2024)

In 2023 is de Rekenkamer gestart met een onderzoek naar externe inhuur bij de gemeente. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt: *In hoeverre is de inzet van externe inhuur bij de gemeente Alphen aan den Rijn doeltreffend en doelmatig en toekomstbestendig ingericht?*

Het onderzoek bestaat uit vijf thema's waar de onderzoeksvragen in onderverdeeld zijn:

- Beleid;
- Feitelijke omvang;
- Onderliggende redenen en spanning binnen de afdelingen;
- Toekomstige ontwikkelingen;
- Rol van de raad.

Eind 2023 heeft de Rekenkamer Alphen aan den Rijn na verschillende offertepresentaties TwynstraGudde geselecteerd om dit onderzoek uit te voeren. Het onderzoeksbureau is in 2023 gestart met de documentatie-studie en verwacht in mei/juni 2024 het eindrapport op te kunnen leveren aan de Rekenkamer.

NVRR Doe Mee onderzoek naar klachtenafhandeling (start medio 2023, afronding 2024)

De Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies (NVRR) stelt de aangesloten Rekenkamers ieder jaar in de gelegenheid om deel te nemen aan een gezamenlijk onderzoek naar een maatschappelijk relevant onderwerp. Een zogenaamd DoeMee-onderzoek. In 2023 was het onderwerp klachtafhandeling. De Rekenkamer Alphen aan den Rijn doet hier aan mee samen met 74 andere deelnemende overheden (gemeenten, provincies en waterschappen).

Op 1 januari 2006 is de Wet extern klachtrecht in werking getreden. De wet voorziet in een uniforme regeling voor de externe behandeling van klachten, in een landelijk dekkend stelsel van onafhankelijke klachteninstanties (ofwel ombudsvoorzieningen). De Gemeentewet laat gemeenten vrij in hun keuze voor de vorm van een externe klachtvoorziening.

Het onderzoek beoogde om inzichtelijk maken op welke manier klachtbehandeling binnen decentrale overheden is georganiseerd, en hoe de volksvertegenwoordiging hierover wordt geïnformeerd. Ook wilde het onderzoek inzicht bieden in de wijze waarop verbonden partijen, gemeenschappelijke regelingen en andere organisaties die taken namens of in opdracht van de overheid uitvoeren, omgaan met klachten. Aan het onderzoek namen 75 decentrale overheden (71 gemeenten, 3 provincies, 1 waterschap) deel. De klachten die in dit onderzoek centraal staan, zijn klachten gericht op gedragingen van bestuurders of ambtenaren. Het klachtrecht heeft geen betrekking op meldingen in het kader van de openbare ruimte

In het onderzoek stond de volgende hoofdvraag centraal: *Op welke wijze geven decentrale overheden beleidsmatig en organisatorisch vorm aan de behandeling van klachten, tot welke resultaten leidt dit beleid en op welke wijze wordt hierover gerapporteerd aan de raad, Provinciale Staten of algemeen bestuur?*

Wat betreft de onderzoeksmethodiek zijn er kwalitatieve en kwantitatieve gegevens bij de deelnemende overheden verzameld door middel van een digitale informatievraag.

Het onderzoek is begin 2024 afgerond. De resultaten hiervan zullen in april 2024 worden gedeeld door middel van een brief aan zowel de gemeenteraad als het College van B&W.

Doe Mee onderzoek Energiebesparingsplicht (start 2023, afronding 2024)

In 2024 staat het DoeMee-onderzoek in het teken van het decentrale toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht en informatieplicht. De Rekenkamer van Alphen aan den Rijn doet samen met 117 andere Rekenkamers mee aan dit onderzoek.

De energiebesparingsplicht houdt in dat bedrijven en instellingen die jaarlijks meer dan 50.000 kWh stroom of 25.000 m³ aardgas gebruiken verplicht zijn energiebesparende maatregelen te nemen. Het gaat hierbij specifiek om investeringen die binnen vijf jaar kunnen worden terugverdiend. De informatieplicht houdt in dat deze bedrijven en instellingen eens in de vier jaar actief informatie moeten verstrekken aan RVO over de energiebesparende maatregelen die zij hebben genomen.

Toezicht op en handhaving van deze plichten zijn sinds 1 juli 2023 als taak belegd bij de omgevingsdiensten. Een actieve houding van omgevingsdiensten, gemeenten en provincies kan een flinke besparing bij grootverbruikers opleveren en daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen.

De centrale vraag die in het DoeMee-onderzoek beantwoord dient te worden, luidt: “Welke inspanningen plegen gemeenten en provincies bij het toezicht en de handhaving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing en wat zijn daarvan de resultaten?”.

Naar verwachting kunnen de resultaten van het onderzoek en de doorvertaling daarvan voor de gemeente Alphen aan den Rijn rond het zomerreces van 2024 worden gedeeld.

6. Financiële verantwoording 2023

<i>Budget rekenkamercommissie 2022 (in euro's)</i>		<i>Budget Rekenkamer 2023 (in euro's)</i>
Beschikbaar	103.057,00	103.057,00
Presentiegelden	25.200,00	25.200,00
Reiskosten	114,00	43,28
Diverse kosten		
Catering	137,89	398,49
Vereniging van lokale rekenkamers (contributie, congreskosten)	975,00	1.015,00
Opmaakkosten	4.246,25	4.136,25
Diversen	958,46	196,27
Advertentie vacature	1.250,00	-
Studiekosten	-	1.612,50
Onderzoekskosten		
NVRR onderzoek energiebesparing 2024	-	500,00
NVRR onderzoek klachtafhandeling 2023	-	500,00
Onderzoek naar brandveiligheid Castellum	22.212,00	-
Onderzoek naar Energie-akkoord	12.860,00	12.860,00
Onderzoek opvolging	16.600,00	-
Onderzoek naar externe inhuur	-	11.287,50
Onderzoek opvolging	-	19.422,00
TOTAAL UITGAVEN	84.553,60	77.171,29

7. Onderzoeken voor 2024

In 2024 wordt in ieder geval verder gewerkt aan de in 2023 gestarte onderzoeken:

- Onderzoek Externe Inhuur (start eind 2023, afronding 2024)
- NVRR Doe Mee onderzoek naar klachtenafhandeling (start medio 2023, afronding 2024)
- Doe Mee onderzoek Energiebesparingsplicht (start 2023, afronding 2024)

Onderzoek opgave gericht werken (start 2024)

Daarnaast is de Rekenkamer begin 2024 gestart met een onderzoek naar opgavegericht werken.

De Rekenkamer wil bezien of de invoering van opgavegericht werken de aanpak van maatschappelijke opgaven heeft bevorderd en wat de gevolgen hiervan zijn voor de kaderstellende en controlerende rol van de raad.

De centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt: *Wat zijn de effecten van de invoering van het opgavegericht werken binnen de gemeente Alphen aan den Rijn?*

In februari 2024 heeft de Rekenkamer, na verschillende offertepresentaties, Hiemstra en de Vries geselecteerd om dit onderzoek uit te voeren.

Archivering (start 2024)

De Rekenkamer heeft in de afgelopen periode bij diverse onderzoeken bevonden dat de archivering van beleidsdossiers niet altijd op orde was. Dit is reden voor de Rekenkamer om breder te kijken naar de manier waarop de gemeente Alphen aan den Rijn haar archiveringstaken uitvoert. Daarnaast vraagt de modernisering/ wetswijziging van de Archiefwet aanpassingen in de wijze waarop gemeenten archiveren en wat zij archiveren. De Rekenkamer is van mening dat een onderzoek naar de huidige praktijk inzichten oplevert die meegenomen kunnen worden bij de aanpassingen die toch al noodzakelijk zullen zijn.

De Rekenkamer is voornemens dit onderzoek in 2024 uit te voeren en heeft hiervoor een onderzoeksvraag opgesteld waarbij de centrale onderzoeksvraag luidt:

In hoeverre is de archivering van dossiers die in het kader van de WOO gearchiveerd dienen te worden, binnen de gemeente Alphen aan den Rijn op orde, zowel beleidsmatig als in de uitvoering?

Dit onderzoek zal halverwege 2024 worden gestart.

Nieuw onderzoeksonderwerp

In 2024 is er wellicht ruimte om nog een nieuw onderwerp te starten, de Rekenkamer heeft hiervoor een lijstje met mogelijke onderzoeksonderwerpen, te weten:

- Ondernijning
- Gebiedsgericht werken. Ten aanzien van gebiedsgericht werken heeft de Rekenkamer na een eerste verkenning in 2023 geconstateerd dat 2024 niet het juiste moment is om dit onderwerp in onderzoek te nemen. Er zijn in de tweede helft van 2023 door de ambtelijke organisatie initiatieven genomen om gebiedsgericht werken een nieuwe inhoudelijke basis te geven. De Rekenkamer zal in Q4 van 2024 toetsen of de plannen tot uitvoering zijn gebracht. Afhankelijk van de uitkomst van die toetsing kan gebiedsgericht werken in de onderzoeksagenda van 2025 worden opgenomen.

8. Budget 2024

Het beschikbare budget voor de Rekenkamer is door de gemeenteraad bij de vaststelling van de programmabegroting 2023 bepaald op € 103.057,00

Contact met Gemeente Alphen aan den Rijn

Bezoekadres

Stadhuisplein 1 2405 SH Alphen aan den Rijn

Postadres

Postbus 13 2400 AA Alphen aan den Rijn

Telefoon

+31(0) 172 465 352

Website

https://www.alphenaandenrijn.nl/Bestuur_en_organisatie/Gemeenteraad/Raadscommissies/Rekenkamer

E-mail

rekenkamer@alphenaandenrijn.nl